

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Negyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városházszel
szemben.

Hirdetések a legmér-
sékeltebb árszámítás
mellett.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvűpárt folyó hó 17-én azaz vasárnap d. e. 10 órakor a **Bika szálló** földszinti éttermében

Közgyűlést

tart, melyre a párt tagok meghivatnak.

Tárgyak: párt elnök, intéző bizottsági tagok megválasztása, városi bizottsági tagok kijelölése.

Debreczen, 1895. november 3-án.

Lengyel Imre
pártelnök helyettes.

A helyzet.

Budapest, november 14.

A költségvetési vitát az ellenzéknek mindenféle rettenetes fenyegetései előzték meg. A kormány ellen kérelhetlen háborút fognak viselni, a fegyver barátságot a különböző ellenzéki pártok közt megfogják ujitani és egy közös rohamban a kabinet ellen azonnal tényleg is érvényesítik, sőt még az obstrukciótól sem fognak visszariadni, mert a Búffy-miniszteriumot minden áron és minden eszköz felhasználásával meg kell buktatni.

A ki kishitű volt, csakugyan azt hihette, hogy az ellenzék kiveti sarkából a világot, de mindenesetre olyan akciózt fog kifejteni, hogy a szabadelvű-párt kénytelen lesz a hárczot minden hatalmában álló eszközzel felvenni.

Az általános költségvetési vitának immár legnagyobb részén túl vagyunk és mi rettenetes sem fordult elő. Az ellenzék igen erős tüdőgimnasztikát végez ugyan s egyes szónokai a magas C-ig is felkiabálnak; de egy kis lálmánál többre nem viszik az urak, mert nem találnak tárgyat támadásaik számára. Hogy a kormány semmit sem ér, a pénzügyek rosszak, a közjogi kiegyezést Ausztriával meg kell változtatni, azt a különböző ellenzéki frakciók még minden kormányval szemben untig ismételték és nemcsak, hogy többé egyáltalán nem fognak ezek a dolgok, de maguk az ellenzéki szónokok is már oly keveset hisznek a tulajdon frázisaiknak, hogy még mestersegesen sem tudják magukat bele deklamálni egy-egy felháborodásba.

A valóságban a kormány, midőn az egyházpolitikai reformokat tapintatosan és sikerrel bevezeti a gyakorlati életbe és a jövőre új nagy törvényhozási akciózt készít elő, minden alapját elvette a támadásnak és még gróf Apponyinak is, a ki tulajdonképen való budgetbeszédét ezuttal nem a parlamentben, hanem Kassán egy beszámoló gyűlésen tartotta, minden elképzelhető ürügyet kellett mentségül felhoznia, — a mely ürügyeknek azonban a tényekben nincs alapjuk, — hogy ellenzéki magatartását a kormány és a szabadelvű párt ellenzéki magatartását a kormány és a szabadelvű párt ellen csak némileg is plauzibilissé tegye.

Üres vádagnál egyebet, a melyek részint olyan dolgokra vonatkoznak, melyek majd csak ezután fognak elkövetkezni, mint pl. a kiegyezés Ausztriával, részint oly kérdésekre, melyek

kel évtizedek óta foglalkozik a közvélemény, mint pl. a nemzetiségi kérdés, — gróf Apponyi sem volt képes felhozni és így megfogható momentum képen csak azt kelle felhoznia amit eddig még minden kormányval szemben hangoztatott, hogy t. i. azért nem bizik a miniszteriumban, mert nincs neki tekintélye. Ámde nem attól függ a dolog, hogy a tekintélynek mekkora mértékét hajlandó gróf Apponyi a Bánffy miniszteriumról elismerni s neki megadni, hanem attól, hogy ez a kabinet, mint válik be a tekintélyt illetőleg. Senki sem tagadhatja, hogy báró Bánffy tökéletesen uralkodik a parlamenti helyzet felett és hogy az ország közvéleményében napról-napra nagyobb hódításokat tesz. Azért az ellenzék elnyújthatja ugyan és unalmassá teheti a költségvetési vitát, de ezzel a miniszterium állását és a szabadelvű-párt zárt sorait a legkevésbé sem fogja megingatni. (P. C.)

— Belföldi hírek. (Uj főrendiházi tag)

Az elhunyt Pap Gábor református püspök helyére a főrendiházba Szász Domokos erdélyi püspököt fogják behívni. — (A nyitrai választás.) Hegedüs Sándor tegnap kihirdette a bíráló bizottság ítéletét a nyitrai választás ügyében. A választás ellen beadott kérvény indokolatlannak találtván, Janis nyitrai mandátumot igazolta. — (Kutatott horvát diákok.) A zágrábi egyetemről kizárt hallgatókat, tegnap a rendőrségre czitálták, hol kényszerutlevéllel látták el őket s meghagyták nekik, hogy 24 óra alatt Zágrábot hagyják el. Otthon a hatóságnál kell jelentkezniök s bizonytan ideig nem szabad Zágrábba visszatérniök. — (A ciszterciták vendégszeretete.) Vasárnap avatják fel az ujonnan épült szent-gothárdi gimnáziumot. A főlátásnál jelen lesznek Perczel és Wlassics miniszterek. Érdekes, hogy

T Á R C Z A.

Szomorúság órájában.

Irta: *Satanella.*

Bizton tudom, hogy novellát akartam írni, szerelmi históriát, olyant, melyben lehetőleg sok a holdsugár, köny, meg bubánat, két emberről, kik szeretik egymást, de egymásé nem lehetnek, nem lehetnek, mint a hogy már annyi nem lehetett egymásé.

Bizton tudom, hogy mikor leültem írni, egy kedves, virágos, szomoru történe lebegett előttem, sötétszemű, halovány leány, bubánatos, szerelmes szívvvel, keserű-édes szerelemmel telis-teli kicsiny szívvvel.

De nem tudom megírni, az alakok elmosódnak, mintha fojtó köd ereszkednék rájuk a bánat, bu — és maga a szerelem, a bátor, ostoba, édes szerelem el-elfoszlik és nem látok mást, mint — sorba állított barna székeket.

Szép, szimmetria rendben állanak egymás mellett.

Négy a falnak van támasztva, kettő egy kis keskeny sárga asztal mellett jobbra és egy balra. Ezek a pormentes, fénylő székek,

a mint mértani pontossággal terpeszkednek helyükön, mintha életre kelnének, arczomba nevetnek, guanyolnak. S mintha egész életemet látnám magam előtt — és végig az az életen, mindenütt barna, rendben felállított székeket.

Mindeütt, bárhová nézek, látom őket, futni akarok, beléjük botlom, e'ém állnak fenyegetően, baljóslatuan: vigyázz, vakmerő, meg ne bontsd a rendünket!

Nem bontom meg. Óvatosan, lassan lépdetek köztük, megszoktam a barna, fényes színüket és feledem, hogy van szivárvány, pazar, pompás szivárvány: vörös meg kék, meg zöld színű szépségesen, szép szivárvány.

S feledem, hogy milyen a rózsza színe, meg a szegfűé, milyen az ég és milyen a nap, meg a töméntelen csillag.

Barna színe van az egész világnak, mintha valami gonosz varázsló végighuzta volna rajta komor esztjét, de csak az én számomra, — csak én látom ezt a színt, más senki, csak én.

Belebámulok ebbe a vigasztalhatatlan barnaságba, belebámulok és érzem, hogy lelkemre is réfekszik ez a barna köd, arról is letöröl minden hiúságot, szépséges színt, meg-

nyirbálja és meghatározza: ilyen légy és ilyen, rendes meg pontos, mint amilyen rendes sorsában az a sok szék.

Mintha én és a lelkem két egyén lennék. Ugy nézem kaján kárörömmel, mint görnyed, nyög a kényszer ellen, de végre mégis beletörődik a zubonyba, — mint foszlik róla minden himpor, lementszett szárnyakkal miként gubbaszt és miként türi el a szivárvány ékes pompája helyett az örökös barnaságot.

Néha biztatom: ne hadd magad! Gyere, szökjünk meg. Ki az ozonos, illatos, képes szabadságba, oda, hol virág nyílik; rózsza, meg szegfű, piros rózsza, meg piros szegfű oda, hol a madár dalol, és nap ragyog: aranyszínű, forró nap, nap, melynél dermedt színed fölmelegszik, és ami összezsugorodott és elkényszeredett érzés benne vagyon, mind életre kel; diadalmas, büszke életre.

Gyere, hagyjuk itt ezt a világot sok székekkel, szimmetriájával, komorságával együtt és gyere keresni egy kis virágot. Egy illatos kis virágot, melyet talán ezer tövis, avagy nehéz szikla takar, örvény választ, de amely mégis virul, virul — hidd e', mégis virul!

De nem jössz. Eléd állanak a székek. Kinevetnek, kicsufolnak. S te félsz és gyáván

a szent-gotthárdi cisztercsita-rend nem volt hajlandó az oda érkező minisztereknek szálást adni, a miért is a miniszterek Széll Kálmánhoz szállanak.

— **Külföldi hírek.** (A nagyhatalmak és Törökország.) Az osztrák-magyar külügyi hivatal kezdeményezésére jelenleg tárgyalások folynak a hatalmak között, melyeknek célja egyöntetű eljárást létesíteni a törökországi eseményekkel szemben. Ezek a tárgyalások igen kedvezően haladnak előre és bizonyára célhoz is fognak vezetni. A megálapodás főként arra vonatkozik, hogy egyik hatalom sem tesz semmit önállóan a keleten és hogy minden lépés csak előzetes megegyezés után közösen fog megtétni. Minden hatalom hajórajt küld a keleti vizekre. A történet megálapodásnak megfelelőleg a hajórajok nem tartózkodnak a Dardanellák közelében.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 14.

Figyelemreméltó, magvas beszéd nyitotta meg a mai budget-vitát.

Pap Géza, nagyobbszabású, igen érdekes beszédben kelt a budget védelmére. Kiváló hatást ért el a Ragályi Lajos renegát kifakadásai ellen intézett éles polemikával.

Batthány Tivadar gróf szokott hosszadalmas, terjedős előadása után öt perc szünet üdítette fel a kimerült házat.

Ezután érdekes szónok következett.

Pulszky Agost a személyes párbajról jövet, rögtön a parlamenti bajvívás porondjára lépett.

Magas állambölcseleti szempontból vizsgálódó, nagy vervevel, polemikus erővel elmondott beszéde a magyar politikában divó különböző, közjogi és egyházpolitikai negatívumok elemzéséből indult ki.

Élesen elítélte a nemzeti pártnak a néppárttal való hallgatag, senki által meg nem szólított szövetségét, a vármegyei, községi választásokra vonatkozólag. Világos meggyőző okfajta mutatta ki az Ugron-féle párt-csuszamlást a nemzeti párt felé.

Hatásosan ítélte el a különböző elvi alapon álló parlamenti velleitások erkölcselen paktálását.

Foglalkozott ez után az Apponyi gróf nógrádi interpellációjával s általában a nógrádi viszonyokkal.

Ezután az Apponyi Albert gróf kassai beszédére tért át s ennek a nemzetiségi politikára nézve felállított tételét bonczolta

szét zavaros elemeire, a fokozatos fejlődés, lépésről-lépésre haladás okos, becsületes és reális politikáját a szabadelvűpárt s a szabadelvű kormány képviseli s azért joggal igényli az ország bizalmát.

A többség zajos, lelkes helyesléssel fogadta a nagy beszédet s a szónokot számosan üdvözölték jelentékeny sikereért.

Debreczen — mint vár.

— Emlékezés a szabadságharcra. —

Debreczen, november 14.

Debreczent — ezt a mezőben épült várost, sohasem kerítették kőfalak, — a középkorban sem, amidőn minden valamire való kereskedő város, még ha nem is volt hadászati nevezetes hely, sánczok, kőfalak és bástyák mögött keresett biztos védelmet rabló bandák és harácsoló hadak ellen. Pedig kapott engedélyt rá Zsigmond királytól, oka pedig volt nagyon is sokszor a zivatáros századokban, hogy kőfállal kerítse körül házait. — De sohasem volt hozzá elég pénze, — köve annál kevésbé. A kőfalakat polgárainak bátor szíve, előjáróinak okos esze pótolta; olykor a ládafia, mely bizony több ízben az utolsó dénárig kiűült, mikor a Kondorosnál vagy Tóczónál tábort ütött egy egy kincsszomjas török basa vagy telhetetlen labancz generális.

Ha pedig már se szép szó, se diplomácia, tallérok, aranyak sem segítettek, akkor „kibontakozott” a város népe. Keserves sirások között vándorbotot fogott a kezébe s meghúzódott a Nyírségen, Bodrogközön, ecse di lápon, míg az üresen hagyott városban kidühöngte magát az ellenség.

Mert az a két ölnyi széles, ölnyi mélyű „sánczok”-nak csufolt árok ellenséges hadaktól fél napig sem védelmezte volna meg a várost.

A hat főkapu csupán arról volt jó, hogy egy könnyen be ne lopózkodjanak a tisztas polgárok vagyonára szomjas csavargó tolvajok. A kapukban ásitózó ágyu formájú muskéták, melyeknek egy példánya ma is szemlélhető a városi levéltárban, inkább beváltak parádéra, mint komoly védelemre.

Jött idő mégis egyszer, daliás és veszedelmes idő, midőn már el volt határozva, hogy Debreczent erődített helylyé tegyék, sánczokkal redutokkal vegyék körül.

Nem is olyan régi dolog ez, de azért — azt hiszem — debreczeniek közül is kevesen tudják.

A szabadságharc lángja magasan lobogott. Északon, délen és keleten a nemzetiségek lázadása tetőpontját érte. Ausztria nyíltan ellenségül lépett fel. Ferdinánd he-

lyére unoka öcsését a fiatal Ferencz József főherceget léptette az uralkodó család. A császári hadak megindultak az ország szíve felé.

A szabadságáért, jogaiért küzdő magyar nemzet e kétségbeesítő helyzetében úgy általános országos érdekből, mint Debreczen város kivánságára is a honvédelmi bizottmány Kossuth Lajos elnöklete alatt december 1-jén 4030 szám alatti rendeletével elhatározta, hogy Debreczen városát erődített helylyé teszi. A sánczolási és erősítési munkálatok kivételével Fáy Albert mérnökkari főhadnagyot mint igazgatót bizta meg, kinek segítségére és rendelkezésére három mérnököt nevezett ki.

A honvédelmi bizottmány eme rendeletéről december 8-án kelt s ide 12-én érkezett leiratában értesítette Mészáros Lázár hadügyminiszter a város közönségét, — egyuttal felhívta városunk hatóságát, hogy a megbizott mérnökkari főhadnagynak kivánságához képest a szükséges felvilágosításokat adja meg, az eszközöket és szerszámokat szolgáltatassa ki, nem különben elegendő nagy számú kézi munkások és napszámok kiállítását ismerje hazafiai legszöbb kötelességének és lelkiismeretes feladatának.

Egyidejűleg kapta meg Fáy Albert mérnökkari főhadnagy is a hadügyminiszter értesítését, mely megbagyja, hogy haladéktalanul utazzék Debreczenbe és „minél gyorsabban” készítse el a város erődítési munkálatait.

Általános utasításul szoros ahhoz tartás végett részére a következőket szabta meg a hadügyminiszter:

„a) Miután az erdélyi lázongók irányában, tekintve az Arad és Temesvár vidékén levő ellenséges állásokat is — minden igyekezet oda fordítandó, hogy a Királyhágón innen levő határvidékek, jelesen a nagyváradi hadvonal minél biztosabb állásba helyeztesek; másrészt, hogy minden nem várt esetre vagy nagyobb erő összpontosítására nézve a magyar hadnak az ország e vidékén is biztos állás szereztessek: elhatározottat Debreczen városának körülsánczolása és védelmi állapotra való megerősítése.

E célzat eszméjét magáévá tevén fő figyelme leendő főhadnagy urnak

b) arra, hogy a város körül felállítandó föld műbéli egyes sánczok se igen közel, se igen messze ne essenek a várostól, rövid magyarázattal: a sáncz és a város közt oly térség hagyassék, melyen a sánczok mögött nagyobb haderő felállíthatassék és a mely a hadi mozdulatokra elegendő alkalmas legyen.

meghuzod magad és engeded, mint vetkőzik le ragyogó ruhád és adnak rád csufköntöst, barnát, szürke, lélekölőt.

Jó, ha nem jössz, megyek egyedül. S lélek nélkül bolyongok. Nem tévedhetek el, hisz előttem és mögöttem barna karfakkal utmutatóul szegődik ezernyi szék. A lelkem elmaradt fázva, dideregve kóborlom végig az életet.

Elöttem a temető. A november nedves éjszakája nehezedik rá. Olyan nehezen fekszi meg a sötétség, mintha a föld nem lenne elég biztos takaró.

Itt ott egy halvány mécs, mint boszorkányfény csilámlik, megvilágítva egy-egy hideg halott szomorú lakását.

Az egyik siron fehér koszoru.

Letérdelek mellé. Vajjon ki nyugszik alatta? Gyermek, ki megkivánta a madár röplését és vele szállt — el, el messze! Avagy leány, fehér, hófehér édes leány. S sirjára hófehér virágot hord a hü emlékezet. Talán a kéz, melynek érintésétől az a porladó halott, csendes kéz egykor remegett. Hófehér virág van sirján, hófehér, illatos, szép virág.

Óh, hogy irigyellek, te holt halott! Irigyellek a könnyekért, melyek forrón jéghideg

orczádra hullottak, irigyellek azért a fehér virágért, mit néma szivedre tettek, szivedre mely pedig már dobbanni, érezni, szeretni képtelen.

Letépték a virágot. Ne haragudj, szép leány! — elviszem emlékül. Lásd, az élet olyan különös, csupa kék és barnaság, feledem, hogy van szin és virág, van hő és fény és van szerelem, örök sirig tartó szerelem. S ez a kis hervadt virág kiengesztel. Nem az én utamban virult, nem nekem nyílt, — de virult és nyílt és tudom, hogy: van!

Van. Holt leány sirján találtam, de szomorú szépsége hűbájt ad a létnek, hiszen nem igaz, hogy kihalt minden a földről, — hiába hírszerteled, te elröpült, lánczra vert lélek: van szerelem, hideg, halott leány sirján nyílt ki bűvös, csodálatos, tiszta pompában. Nem virágos réten, csalogány danája mellett, tavaszi szerelmes reggelen jártam, hideg országban bolyongtam és mégis vigaszt, megnyugvást viszek magammal.

Kibékülök mindennel. A székkel és a pontossággal, a barna szinnel és az elnyomorított, szegény lelkemmel. Megszokom, hogy illat és szin nélkül nem keresek márt virágot, semmit, csak néha szököm majdan meg — el egy csendes országba, hátha egy

néma siron ismét talállok egy illatos fehér virágot.

De szerelmes történetet többé nem írok. Nagyon hideg, — nagyon megfagyva az én kezemben az a pihés gyenge madár; szerellem. Mint tündér hajolna fölém csillagszötte fátyolával, mosolygó, csábos arczsal, forró, bozondító tekintettel és ha kinyujtanám felé kezem, — a fátyol széjjelfoszlana és egy vigyorgó boszorka kegyetlen, kegyetlen rut arczsal, sárga szemü, csontos kezü állana előttem, kinek ruhája piszkos rongy, mely kezemet bemocskolja.

Nem, szerelmes történet tőlem nem íródik, sok a szék, nagy a rend, a mértani, pontos rend. S a szerelemben nem barna szin való. Piros, pompás szin, de én csak a barnát látom, a barna szint, mely mint a kőd lassan berul egész életemre, lételemre, — a lelkemre. Elfelejttem, milyen a rózsa színe, meg a szegfűé, milyen az ég és milyen a nap — meg a csillag, a töméntelen csillag. Elfelejttem — rózsa meg ég, nap és illat nélkül pedig megdermed, elhal ez a pihenés, gyenge madár: szerelem. Kőd előttem, kőd utánam, barna, nehéz kőd, nem látok mást csak sorban felállított ezernyi széket... csunya rut, barna széket.

c) a sánczok egymásközi távolsága úgy legyen kimérve, miszerint hat fontos ágyukkal a köz tér kereszt tüzelés mellett biztosítva legyen.

d. a helybeli városi főmérnök közbenjárásával a térékvési körülmények szemlélése után a külön-külön sánczokra legkedvezőbb s legezeli irányosabb pontok azonnal kijelöltesse nek éssarczoltassanak (profilieren); a sánczolási munka pedig minden oldalról azonnal s egyszerre, mielőtt a terv jóváhagyását elvárná, megkezdessék, — az illető terv azonban mindenesetre leggyorsabban a hadügyminiszter táborokari osztályához felterjesztessék.

e. Az erősítési kismélt legcélszerűbb pontokra, amint a tér fekvési körülmények igénylendik, *váracsak szöggátak* (Reduten und Flechen) állítandók fel, melyek mindannyian laptérrel lesznek ellátandók.

f. Az erősítési és védpontokra egyáltalában, de főleg Erdély és Arad felől legnagyobb figyelem fordítassék.

A rendelet többi része arról intézkedik, hogy az eszközöket és munkásokat Debreczen városától követelje; segédekül pedig *Prizner Gusztáv, Podolszky Ferencz és Szlamai Ignác „gyakornoki“* mérnököket nevezte ki Fáy Albert mellé. A mérnök segédek részére egy forint 40 kr pengőpénz napi díj volt megállapítva.

Hogy mikor, mely napon kezdték meg a sánczok hányását, annak nyomát nem találtam fel a rendelkezésre álló egykoru iratok között.

De bizonyos, hogy hozzáfogtak. A városi közgyűlés intézkedett, hogy a segéd-eszközöket és munkaerőt Fáy Albert megkapja, ki 1849. januárban a városhoz folyamodott, hogy fizetése fejében 50 forintot előlegezzen neki.

Emlékezetes, mily rendkívül kemény tél volt az 1849-diki. Emiatt csak lassan haladhatott Debreczen megerősítésének munkálata, de időközben, midőn a hadi szerencse ismét a magyar fegyverek felé fordult, midőn Bém Erdélyt hatalmába kerítette és a honvédek regék az ország más részein is győzelemről győzelemre nyomultak előre, — feleslegessé is vált Debreczennek megerősítése, erődített táborhelylyé átalakítása.

Valószínűleg ez volt az oka, hogy Debreczen, a kormány és országgyűlésszék helye, az ország ideiglenes fővárosa még ekkor sem lett — várrá, erősséggé. Maradt továbbra is nyílt város, ami különben inkább szerencse, mint baj. Mert így szabadabban lélegzhet, mozoghat és fejlődhet.

Irodalom — Művészet.

Turris Eburnea Eszter.

Debreczen, november 15.

A Pallas kiadásában a fenti cím alatt éppen most jelent meg egy díszes kiállítású kötet, mely új irányával és mély pszichológiájával, mindenesetre nagy feltűnést fog kelteni. Bár, úgy a regény tartalmán, mint a benne folyton hullámzó erős szenvedélyen meglátszik, hogy szerző sok tekintetben a naturalizmus híve, mégis annyira idealizálni tudja tárgyát, hogy könyvében nincs egyetlen sor sem, mely visszatetszést szülne, sőt mindenütt a rokonszenv sugárzó melege árad felénk. Főérdeme az, hogy nem keresi a hatást á tout prix, hanem csak akkor törekedik rá, ha oly irodalmi eszközök árán érheti el, melyek finom kedélyével és ideális lelkületével egybehangzanak. Azért oly harmonikus és oly igazi hatású ez a regénye, melynek érdekességét még szubjektív reflexiói is fokozzák.

De éppen azért, mert szerző az emberi szenvedélyeket tanulmányozza és festi, nem mindig képes a való élet körülményeit annyira idealizálni, hogy könyvét mindenki veszély nélkül olvashassa. Számos lapján oly érzéki lázzal lüktet a szenvedély, hogy az olvasó, bár nem vonhatja ki magát az elbeszélő lebilincselő varázsa alól mégis, szinte

megdöbben annak ideges kitöréseitől. Ez azonban nem is lehet másképp: mert a szerelemnek, éppen úgy, mint az életnek, nemcsak fényes, hanem árnyékos oldalai is vannak, melyek egymást kiegészítik, s csak az az igazi művész, aki e kettőt temperálva alkotja meg róla festett képét.

A regény meséje tiszta és átlátszó inkább az egymásra következő pszichológiai helyzetökből fejlődik ki, mintsem mesterségesen összehalmozott bonyodalomból szövődik, de azért drámai fordulatokban mégis gazdag. Sőt, két hősnének ellentétes jelleméből kifolyólag, a drámai katasztrófa folyton függőben lebeg és mindig ott lappang a bizonytalan hangulatok és szenvedélyes kitörések hátterében, mert már Eszter és Gyula ébredő szerelme is magában hordja a visszatérés végzetes csiráját.

Két, szenvedélyében és bukásában is nagy és rokonszenves szív története ez a regény, melynek egyes mozzanata, legcsekélyebb epizódjai is, színt és életet nyernek a szerző fantáziájától. Meglátszik, hogy alakjait a való vette, hogy ellette és megörökítette a szerelem ezernyi titkát, azt a sok apró semmisséget, a miből az érzelme szerelemmé fejlődik, s aztán vegre tomboló szenvedélyé nő, mely mindent elöpor. De dacára azon pszichológiai részletezésnek, melylyel hősei folyton hullámzó kedélyhangulatát rajzolja, szerző még sem téved soha a naturalizmus sivár birodalmába; sőt ereje és tehetsége éppen ott nyilatkozik meg lehatalmasabban, ahol, a való élet körülményei nyomán fantáziája kelti föl a reál világ hősei lelkében. Ilyenkor szinte érezzük szívverését, látjuk kételkedésében vergődő lelke kinjait és szorongva követjük emelkedett fantáziáját, mely ragyogó színekkel festi a varázsos szerelmet: noha jól tudja az csak hín ábránd, mely szétfoszlik, vagy csalékony hazugság, melyet felfedezünk.

Az azonban, szerző fantáziáját mindig ellensúlyozza a higgadt értelem és a kritizáló szellem, a mi a forma öntudatos használatában és a külső hűség pontos megtartásában nyilatkozik meg. Az, a mit a szerző a nyelv technikájában elért e reményével, nem mindennapi esztétikai érzékre vall. A nyelvet szinte rabszolgájává teszi, s kénye-kedve szerint használja, olyan gazdagsággal, a minőről haldan csak nem is álmodoztak. A különböző hangulatok festésére különböző nyelvet használ, s mindenikre rá tudja nyomni saját egyénisége bélyegét, a mely alkalmazkodik a helyzetekhez és szubjektív kedélyének fényelő színei ki előadását.

A 18 ivre terjedő, igen szép kiállítású kötet ára 2 frt; elejére Löschinger Hugó izléses renaissance-keretet rajzolt, Tizianaak egyik Madonna fejéhez, mely a florenci Pittigalleria egyik legszebb műkincse. Innen a regény címe: Turris Eburnea. Bent a szövegben, két nagyobb szabású kompozíció emeli a tartalom értékét és érdekességét, melyekben a művész a költő hangulatát igyekezett megjeleníteni.

Színház.

* **Glosszák.** Lapunk tegnapi számában ily cím alatt adtuk érdelemes választ a D. R. U. Laikus nevű cikkezőjének, Nos mi tegnap is kijelentettük, hogy Laikus emberekkel ily kérdések fölött nem igyekezzünk polemikába ereszkedni. (Majd talán akkor, ha Laikus nem lesz laikus!) Mindössze annyit jegyzünk meg, hogy nekünk semmi közünk sincs az igazgató könyveihez. Mikor az igazgató pályázott a debreczeni színházra, akkor nem könyvekkel és statisztikával állott elő, hanem ígérte a megfelelő társulatot. Mi csak a közönség érdekeit kívánjuk védelmezni, mikor az igazgatótól, — legyen az Tiszai vagy más, — a jó előadásokat s kielégítő társulatot követelünk, mi tudunk méltányosak lenni a végtelenségig, de ott nem lehet szó méltányosságról,

mikor rosszabbnál rosszabb előadásokkal igyekeznek kielégíteni a közönség napról-napra fokozódó igényeit. Rendkívül nagy örömmel tárgyalnánk ezt a kérdést, nem laikus cikkezőkkel. Ha valaki Laikusnak érzi és vallja magát, akkor igyekezzen elűnni a nagy közönség között esetleg egy támlásszék mélyében és ne irkáljon hírlapi cikkeket, melyekkel oly neveltséges fontosságot követel a maga számára, — természetesen csak laikusok részéről. Különböző is túlhaladott álláspontok azok, melyeket Laikus az ő cikkeiben hirdet. A szubvenczió csak annyi maradt végeredményében, mint volt régen, melylyel Tiszai igazgató kitudott jönni eddig, s kijött volna valószínűleg ezután is, ha oly szerencsétlen viszonyok nem támadnak, mint amilyenekkel megkezdte a szezon. A primadonna kérdés már az unalomig aktuális napról-napra, a jó előadások pedig oly ritkák lesznek, mint az obligát fehér holló. Mi nem akarunk nagyképszerűsítő tanácsokat osztogatni boldog boldogtalannak, a színházi bizottság bizonyára megtogja tudni oldani ezt a kérdést úgy, hogy megleszünk vele elégedve mindnyájan.

* **Madarász.** Tegnap este ez a rendkívül kedves zenéjű operette került előadásra, *Hentallerné-Pauli* Mariska urnő utolsó vendégfelléptével. Kedves Postás Milka volt *Hentallerné-Pauli* Mariska, kit tisztelői ez alkalommal óriási koszorúval leptek meg. *Rózsahegy* Kálmán meglepő sikerrel kreálta az *Adám* szerepét. Ha néhol el is vesztett hangja, általában meg lehetünk vele elégedve. Nyílt színen is megtapsolták. Jó volt *Tiszai Csörsz* bárója, *Német János*, *Locsarekné* kitűnők voltak. *Margó Zsuzsa* diszkrétan, elfogadhatóan játszott. Voltak sikerült énekszámok is. Az est sikerét azonban korántsem lehet összehasonlítani a tegnapielőttivel, vagy bármelyikkel, H. Pauli Mariska vendégestéi közül. (R.)

* **Tiszai Kolozsvárt.** Tegnap ily cím alatt jelentette egy lapársunk azt, hogy Tiszai Dezső, a debreczeni színház direktorát a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatójává nevezte ki a kormány. Mint bennünket értesítenek, a hír egyelőre még korai, de viszont arról is értesítenek, hogy az igazgatónak lehetnek kilátásai erre a kitüntető állásra, melyet, valószínűleg, ama bokros érdemei elismerése gyanánt kap, melylyel a magyar színház felvirágoztatása körül kifejtett.

TÜKÖRDARABOK.

Te imádandó nő.

Te imádandó nő! kit szívem eljegyzett,
Hogy bús legyen élted Istennek úgy tetszett;
Kinek rózsák szegték a fény ragyogta be utját,
Most tövis közt gázolsz, és zivatar zúdul rád,
Itt csapkodnak a rám szilaj-bosszus hatalmak,
Szerelmem szárnyával én hiába takarlak.

Engem' pedig elzuz a rettentő önvád:
Mért is szeretelek, — óh minek lettem rád?
Mért el nem altattam még idején szerelmem,
Lett volna örökké társtalan bár a lelkem;
Csak ne dobtalak vón' sorsom e' prédának...
Ezt nem bocsátja meg soha szívem magának!

Igmándi Miklós.

A dalról.

Az embernek, az Alkotó remekének, földi sorsa két tényezőtől függ. E két tényező az ész és a szív. Mindkettő hatalmas, s éppen azért, ha egyetértének közös céljuk — az emberi boldogság — nagy mun-

kájában: a siker mindig biztos; de ha meghasonlanak: a meghasonlás sirját ássa a boldogságok.

Az emberek szive és lelke folytonos érintkezésre van utalva; minek következtében a rokon lelkek, rokon szivek keresik és feltalálják egymást, a nem rokonok tartózkodnak, idegenkednek egymástól. Ez a két érintkezési irány elkerülhetetlen.

Az Alkotó gondoskodott arról, hogy a kölcsönös érintkezés közvetítésére egy a léleknek, mint a szivnek alkalmas és méltó eszköz álljon rendelkezésére.

Ez eszközök a beszéd és — a dal.

A dal nem más, mint a sziv beszéde, az érzelmek hü tükre, tolmácsa.

A milyen a beszéd, — olyan a lélek, a milyen a dal, — olyan a sziv.

Szivtelen ember ajkáról dal nem szokott hangzani; a romlott szivnek dala is szennyes, sötét; a tiszta sziveké nemes, mint a drága kő, tiszta, mint a harmat. —

Mikor azt mondja a költő, hogy

„A ki szereti a virágot, rosz ember nem lehet“,

ez úttal ne rózsára, ibolyára, szekfüre, vagy a jóságos természet egyéb elkényeztetett kedvenceire, hanem a dalra gondoljunk. Miért? Mert virág és dal édes testvérek; a költő egyenesen virágnak nevezi a dalt, mikor fájó szivvel így zengi panaszát, bánatát:

„Arva vagyok, nincs öröme szivemnek,
Benne csupán búvirágok teremnek...“

Igen a dal is virág: a legszínpompázból, legillatosabb virág, mely a legnemesebb, legtermékenyebb földben: a szivben terem.

Kopar sziklán virág, — rideg parlagi szivben dal ritkán fakad...

A mi a virágnak a lágy szellő, harmatcsepp, enyhe napsugár, — az a dalnak a szeretet, az öröm-, bánat-, részvétkönyű...

Ha tövéről letépi, ha izzó nap heve sorvasztja, ha ádáz vihartól tövestől tépi ki, — elhal a virág...; ha szenvedélyek rágnak gyökerén, ha annyiszor csalódva elfásul, megtörik: elhal a sziv, elhal a dal...

A föld virág nélkül — a sziv dal nélkül.

A dal, az ének fontosságát, a képzelem s a sziv nemesítésére való hatalmas befolyását napjainkban senki sem vonja kétségbe, s mi több: az ének, a szépművészetek legszébbike, az általános műveltség megbírálsául ma már tekintélyes tényező. S ez annál inkább is jól van így, mivel az ének nem közönséges divatcikk mely váratlanul kopogtat be nálunk, mintán rövid ideig forrongásban tartja a sziveket, ép oly hirtelen, mint a hogy feltűnt, napi rendre térnek fölötte...; óh nem! az ének, a dal veleszületik az emberrel s hiven kíséri őt a szerencse és balsors ezer esélyein keresztül.

Azért nagyon csalódnék az, a ki azt hinné, hogy az éneket csak a mi művelt századunk karolja fel s ápolja előszeretettel; ellenkezőleg: ápolja és előszeretettel karolta fel azt még a legrégibb idők társadalmi műveltsége is. Talán hallottunk valamit Orfeuszról, a dalnok királyról, ki dalával a kősziklákat, sőt magát Kerberoszt, az al-világ könyörtelen kapusát is megindította? Talán ismerjük is Ariónnak, Periandrosz király barátja és udvari dalosárak regényes történetét kinek dala a hajóhoz csábitja, aztán engedelmes rabszolgává teszi a tengeri szörnyet? Vagy a sánta költőt és dalost Túrtaosz, kinek dala új erőt önt a már-már lankadó spártai barokba?...

Hogy napjainkban mily magas fokon áll az énektisztelet, mennyire rajong érte társadalmunk s mily képzeletet meghaladó elismerésben részesíti, azt Maibrán, Lind Jenny, Patti, Nison Krisztina és számtalan mások bizonyítják, kiknek neveit az ének tette és teszi halhatatlanná!...

NAPI HIREK.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter **Makay István hajduböszörményi** ev. ref. gimnáziumi tanárt a pápai ev. ref. főgimnáziumhoz az államsegély ügyében kötött szerződés alapján rendes tanárrá nevezte ki. Az igazságügyi miniszter **Frank József** debreczei kir. ítélőtáblai díjnokot a halmi kir. járásbíróhoz irnokká nevezte ki.

— **Kutatás a városi levéltárban.** A magyar színészet történelmében diosőséges szerep jutott Kolozsvárnak. — Mikor még csecsemő korát érte a magyar Thalia, — az erdélyi országgyűlés hazafias pártfogása és különösen Weselényi Miklós bárónagy anyagi áldozatai mellett Erdély ország fővárosában talált legelőször biztos és állandó hazát. Az első erdélyi nemzeti játszó társaság honosította meg Debreczenben is a magyar színi előadásokat és tíz éven keresztül Debreczen és Kolozsvár színészetének története szorosán össze van forrva egymással. — E kettőt egymás nélkül lehetetlen megírni. Dr. **Ferenczy Zoltán kolozsvári** egyetemi tanár, s egyetemi könyvtár igazgató, ki ezelőtt három évvel a kolozsvári színház százados jubileumának megünnepelését kezdeményezte, kormány segélyvel megírja e legrégibb magyar színház és a kolozsvári száz esztendő magyar színészet történetét. A nagybecsű, vaskos munka úgy szólván már kész is van. A tudós szerző csak néhány, még hiányzó adatot szerez be Kassa, Miskolcz, Debreczen, Nagyvárad levéltáraiból, mint a mely helyeken több kevesebb ideig szintén hirdette a magyar szót a kolozsvári nemzeti játszó társaság. **Ferenczy Zoltán** ma városunk közlevéltárban nézte át a színészetre vonatkozó legelső iratokat, melyek között több, eddig sehol fel nem használt eredeti kéziratot, érdekes adatot talált. Innen ma este vagy holnap délben Nagyváradra utazik. A városnak rendelkezésére bocsátott páholyából megnézi a ma esti előadást.

— **Bokréta ünnep.** A Nagyvárad utcán serényen épülő izraelita templomnál elérték a falgelyenleget. Kőműves szokás szerint ma gazdagon fellobogózták az ország és a város színeit viselő zászlókkal, zöld galyakkal az állványokat. A bokréta ünnepet ma délután 3 órakor tartják meg a hitközség előjáróságának és Reichman Ármu elnöknek jelenlétében. A nevezetes nap emlékére **Weisz Sándor** pénztárnok és **Schwarz Vilmos** ellenőr pénztárnokokat osztanak ki a munkások között.

— **Az új tornaegylet köréből.** A debreczeni tornaegylet folyó hó 24-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg alakuló, illetve tisztújító közgyűlését Péterfia utca végén a növényzeti árnyaház mellett levő ujon épült helyiségében. A városunkban egyedül álló sport-egyesület ezen közgyűléssel fejlődésének nagy lendületet szándékozik adni, annyival inkább, mert minden eszköze bőségesen meg van hozzá s hogy az intelligens férfi közönség támogatni fogja, illetve minél nagyobb számmal tagjai közé sorakozik. Azt már az egyesület célja provokálja. Ha az ifjúságnál a testi erő fejlesztése érdekében szükség van a tornaszatra, a meglett koruaknál az egészség fenntartása céljából kivárat az. — Az egészségügy tekintetében első helyen álló Németország városaiiban az utcák végén vannak berendezve tornászó helyek, a mely körülmény talán sokkal nagyobb tényező a közegészségügyre, mint azt ily röviden mérlegelhetnők. Csak egészséges testben lakhatik egészséges lélek s hogy milyen rendkívüli befolyással van a rendszeres tornázás

az egészségre és erő fejlesztésre, az már nyilvánvaló lett, ezelőtt 2000 évvel az olympisidokon s bizonyítgatják mindennap a mai orvosok. Az új tornaegyletet melegen ajánljuk az intelligens közönség figyelmébe.

— **A debreczeni dalegylet új karmestere.** A debreczeni dalegylet eddigi karmestere, **Mácsay Sándor**, ki lelkiismeretes buzgósággal töltötte be állását, súlyos betegség miatt nem felelhet meg továbbra is feladatának. Helyébe a debreczeni dalegylet **Hittessy Lajost**, a zenede kitűnő tanárát választotta meg karmesterül, a ki már egy ízben nagysikerrel vezette a dalegyletet.

— **Halálozás.** N. **Popovits László** kereskedő segéd 19-ik évében elhunyt. Temetése szombaton d. u. 3/3 órakor lesz a keresk. kórháztól, a szent-anna-utcai temetőbe.

— **A mezőgazdasági statisztika és a tanítók.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a kir. felügyelőségekhez, a melynek értelmében azon tanítók, kik november 20-ától 30-ig részt vesznek a mezőgazdasági statisztika összeállításában, a délutáni órákra a tanítás alól fölmentettek, miről a tanfelügyelők külön közvetlenül fogják értesíteni a tanítókat.

— **Jól él a nép.** A magyar Alföldön még IV-ik **Henriket** is felüllicizálják, a kinek bölc axiomája az volt, hogy azon kell lenni, hogy vasárnaponként tyuk jusson a nép fazékába. Nos hát nemcsak vasárnapra jut, hanem — hétköznapokon is. És a nép, fájdalom, ideiglenes, záros határidőre szóló jóllétét a távozott földművelésügyi miniszternek köszönhetjük, ki a mezőgazdasági statisztikának összáírását elrendelvé e hó 20-tól, a melynek egy rovatába az élő baromfiak is szerepelnek, a nép pedig tévesen azt véli, hogy ebből is adóemelés lesz s azért nyakra-tőre vágják le a baromfiakat. Nincs kegyelem még a kegyeletesen ápolat **kendermagos tyukoknak** sem, mert az alföldi ember azt mondja, hogy legalább megessi a tyukot s adót nem fizet érte. Az alföldi nép tehát nagyon, de nagyon jól él.

— **Eljegyzés.** A debreczeni intelligens társaságnak két kedves és rokonszenves alakja jegyezte egymást el folyó hó 11-én. **Buzás Erzsike** kisasszonyt az ev. ref. főiskola régi, híres jog tanárának **Buzás Pálnak** kedves szép leányát, eljegyezte dr. **Nagy László** kir. alügyész, a debreczeni kir. ügyészség ezen kiváló képzettségű tagja. Az eljegyzéshez a nagyszámu rokonság, jó barátok, ismerősök számtalan jókívánságai-fűződnek.

— **Az első táncestély.** A Fröbel egyelet minden esztendőben rendez tombola-estélyt s utána táncmulatságot. És rendszeren a Fröbel egyelet az első, mely a téli táncmulatságok sorát megnyitja, végtelen öröme számtalan fiatal szivnek. Az idén is meghozza a Fröbel egyelet ezt az örömet. Ezuttal a Zenedével szövetkezve tartja mindig látogatott, tombola játékkal összekötött mulatságát. December 7-én zajlik le a várva várt kedves estély a B-ka szálloda disztermében. A meghívókat most küldik szét a Zenede nevében: **Simonffy Emil**, igazgató, **Sesztina Lajos**, elnök, **Márton Imre**, jegyző, a Fröbel-Gyermekkert-Egyelet nevében pedig **Varga Ferencz** elnök, **Berger Henrik** elnök, dr. **Kőrösi Kálmán** titkár. Belépti-díj: személy-jegy 3 korona, páholy-jegy 4 korona. — A páholyba menőknek személy-jegyet is kell váltaniok. — Tombola-jegy 60 fillér. Felülfizetések a két egyelet pénztára javára köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók: **Szent-Királyi Tivadar**, **Zádor Lajos**, **Békés Lajos**, **Schwarz M. Benő** urak üzletében, **Tóth**

Béla győge este a pénztáros órákor.

— T egyház sittatja, munkat. által sipj parálták. kopott k nes műk tot. A t kimart meg. A rül a n zálhssá töleges frtba ke

— polgárok, kik ideig se mal szó év decz veskedj (Varga kik ezé tést, a uton fo iskolas leendő elveszi ságuka

— Sal F csak hónap get. V sága polgár hó 17 sági k üdvöz a vá könyv polgá lik a lakos mérn 20 é kitün a ler a „E a ka menő szer

ját latt vala vég Na csés nen val vád kör csá éjj kas elm hét jöt a t tel ha Na jó rá jó m pá sé pe

Béla gyógyszerész zenedei pénztárosnál és este a pénztárnál. Páholy-jegyek Tóth Béla pénztárosnál jegyezhetők elő. Kezdeté 8 órákor.

— **Templomok megújítása.** Az ev. ref. egyház presbiteriuma kívül belől kicsonosítottja, tataroztatja legnagyobb két templomunkat. A nagy templomnak tolvaj kezek által sipjaitól megfosztott orgonáját már reparálták. Az öreg kis templom hepe-hupás kopott kövezetét felbontották s tetszetős színes műkövekkel cserélik fel a régi padozatot. A torony hagyma sisakjának rozsdáól kimart részeit fényes lemezekkel feldozták meg. A jövő évben állványokkal rakják körül a nagy templomot, hogy alaposan renovalhassák kopott falait. Ez a munka hozzávetőleges számítás szerint több mint tízezer forintba kerül.

— **Felhívás és kérelem a város kath. polgáraihoz.** Mindazon kath. vallású polgárok, kik az 1894-ik évi iskolai adójukat ez ideig sem fizették be, még egyszer bizalommal szólíttatnak, hogy ezen tartozásukat f. év december hó 1-ig annál is inkább szíveskedjenek az egyházi pénztár hivatalban. (Varga utca, Theresianum) leróni, mert a kik ezen határidőig sem teljesítik a befizetést, azokon a kivetett adó közigazgatási uton fog behajtatni, és ezen felül még az iskolaszéknek f. év december hó folyamán leendő újra való alakítása alkalmából is elveszítik választói és válaszható jogosultságukat. *A rom. kath. iskolaszék.*

— **A városi polgármester jubileuma.** Sal Ferencz kir. tanácsos Simonffy Imrével csak nem egy időben lett polgármesterré. E hónapban tölti be husz éves polgármesterségét. Városának közönsége, Nagyvárad lakossága Sal Ferenczet is megfogja jubilálni polgármestersége huszadik évfordulóján. E hó 17-én rendkívül törvényhatósági bizottsági közgyűlés lesz, melyen a polgárság nevében Hlatky Endre ügyvédi kamarai elnök üdvözi a polgármestert, mire az ünnepeltnek a város körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják. — A közgyűlés után a polgárság és katonaság küldöttségei üdvözlik a polgármestert, s a városi tisztikar s a lakosság jubileumi albumokat nyújt át. A mérnöki hivatal elkészítette Nagyvárad város 20 év előtti és jelenlegi térképét, hogy így kitűnjék az a nagy haladás, melyet a város a legutóbbi két évtized alatt tett. Délben a „Fekete Sas“-ban fényes banket, míg este a katonai zenekar közreműködésével fáklyamenet lesz. Ugyanakkor a polgári dalárda szerenáddal tiszteli meg az ünnepeltet.

— **A kapczabetyár.** Zsirus, kerek kalapját zavartan forgatja piszkos kezeiben, miatt egyetlen szemével — a másikat már valahol kiütötték — esőverteszüret nézegeti végig. A mezőrendőr kapitány elé került Nagy Sándor csavargó, odaállították a mezőcsészők. A kapitány kérdéseire előadja, hogy nem lakik sehoh, cselédkönyvét rég elhagyta valamire magától. Bevallja, hogy a mivel vádolják igaz. — Három héttel ezelőtt Sámson körül csavargott és egy este a Mogyorós csárdából elhajtott egy tehenet. Még akkor éjjel a Fancsikára terelte, ahol Kozák János kaszálójába becsapta, ő maga pedig ismét elment csevarogni. Ott legelt a tehen két hétig, mikor a sámsomi csendőrs nyomára jött a körözött tehennek s a bicóval együtt a Fancsikára mentek, a tehenet onnan elvitték, a csészőknek pedig meghagyák, hogy ha Nagy Sándor arra jár — fogják el. Nagy Sándor el is ment meglátogatni kedves jószágát, tegnap aztán a csészők, akik lestek rá — eltozták. Arra a kérdésre, hogy a jószágon miképen adott volna tul, azt felelte: *majd csak került volna valahonnan egy passus.* A tehen tolvajt átadják a kir. ügyészségnek, előbb azonban kurára megy a ispolálya.

— **Még egy parlamenti affér.** A tegnapi képviselőházi ülésen újabb affér merült fel Kubinyi Géza és Vajai István képviselők közt. Pap Géza egy helyen nem találta meg a befejező szót a mondatához: Ragályi Lajos képviselőtársa azt mondotta, hogy a mi pártunk erkölcsi... erkölcsi...

— **Halott! egészíti ki a mondatot Vajai István.**

E szó nem tetszetett Kubinyi Gézáknak, mert egy fenyegető mozdulat kíséretében átkiáltott Vajainak:

— **Hallgass, mert kileszesz porolva.**

Vajai erre így replikázott: Az ilyen kutyaugatás nekem nem imponál.

Kubinyi Géza nevében Gajári Ödön és Münnich Aurél a terembiztos által felkérték Vajait, hogy jöjjön ki a folyosóra Vajai erre visszauzent, hogy a ki vele beszélni akar, az megtalálja őt a Házban. Ez üzenet után Gajári levélben kérte Vajait, hogy adjon alkalmat a vele való megbeszélésre. E levél vétele után Vajai István felkereste Gajarit és kijelentette, hogy az ő sértése csupán következménye az előző sértésnek, melyet Kubinyi ejtett rajta, ha tehát Kubinyi kijelenti, hogy ő nem kívánta őt sérteni, akkor ő szívesen megadja az elégtételt. — Szentiványi azt válaszolta, hogy ő nem használta a kiporelás kifejezést, de Vajai megmaradt amellett, hogy ő azt hallotta, és csak akkor adja meg az elégtételt, ha Kubinyi sértés fenn nem forgását jelenti ki. Feltétlenül nem adsz elégtételt? kérdik a segítők. Nem, jelentette ki Vajai, ki segítők megnevezésére sem mutatkozott hajlandónak, tekintettel papi állására. — Akkor magadra maradsz — mondták Münnich és Gajári Vajainak és eltávoztak. Ezután Münnich Aurél és Gajári Ödön levelet intéztek Kubinyi Géza orsz. képviselőhöz, amelyben konstátálták, hogy Vajai István sért, de a sértésért elégtételre nem hajlandó. — Az a pizkolódás, amely a papi állás prerogatívái tudatában követtetik el, visszaesik magára a pizsko ódora s az a Szentiványi tisztessége mocsoktalanságát nem is érintheti.

— **Pénztárvizsgálat a vármegyén.** Ma délelőtt 10 órákor a vármegyei kezelés alatt álló pénztárakat a f. évi szeptember hóban tartott megyei közgyűlés által e célból kiküldött bizottság tagjai Karap Mór, Lukács Dezső és Fischlboin Ignác megvizsgálták. A bizottság mindenütt dicsegetes ügyvitelt és randet talált.

— **Házi munka a szegény házban.** A pár héttel ezelőtt megnyitott községi szegényház lakói nem töltik öszedugott kézzel, tétlenül a napot. Amit öreg kezek a házban és ház körül előforduló dolgok közül elbirnak, azt nekik kell elvégezni a gondnok parancsára. A férfiak az udvart egyenetlik, gödröket töltenek be, fákat ültetgetnek, az asszonyok pedig tollat fosztogatnak. A szegényház gondnoksága bárkitől elvállal tolat fosztásra; egy kilót 70 krajczárért. Ez iránt jelentkezni lehet Kiss Lajos szegényházi gondnoknál.

— **Jelenet az utcán.** A városban a megengedettnél néha nagyobb sebességgel hajtó kisvonat ma délelőtt erősen rájlesztett egy Schvarcz Vilmos nevű öregemberre. A Frohner szállodához közel, a sinek között állott az öreg. Nagy csengetéssel közeledett felé a kiszögös, de az öreg nem mozdult, miután az ő füleinek dobhártyái a csengő hangjait már nem érzékelt. Schvarcz Vilmosnak egy öreg hitsorsosa látta a vesztéyt s lélekszakadva rohant menteni a másik öregét miatt, két kezét füleihez tartva integetett a vonatvezetőnek, jelezni akarván ezzel, hogy a sinek között állodgáló ember süket. Elég jókor érkezett, hogy épen elrántotta Schvarczot a veszedelmes helyről. Mig az életmentő a karjaiba hullott Schvarczzal libegve pihente a bátor tett fáradaimait, a vonatvezető a a tova siető lokomotív dübörgése között ontotta rájuk szeméinek haragos villámai egyrészt azért, mert azt hívé, hogy a mentő által előbb mutatott számárfülek neki szóltak. A másik perczben már elmosódott a kép, eltűntek a szereplő alakok.

— **Keresi az urát.** Daczára a körülbelől 40—45 évnék, mely már vállait nyomja, még mindig elégtakaros az asszony, aki végig járja arendörkapitányi hivatalokat, kezében egygyűrött papírlappal, melyre kezdetleges írással van valami írva. Beszédét alig értik s utasítják a sok nyelvet beszélő főkapitányhoz. Főkapitányunk megérti — miután előbb lassu beszédre inti, — hogy Fekete-Ardó mellől, jött ide az orosz nyelven beszélő asszony, keresi az urát, aki ezelőtt 5 esztendővel ott hagyta őt két gyermekével együtt. — Az asszonyt Baranyi Annának hívják — eloroszosodott magyar — s a czéduláról, melyet valami ismerőse irt neki, leolvasta, hogy a férje Kaliba Péter Debreczen mellett a Ponyvás tanyán tartózkodik. Megindult hát a messze földről a rossz ember után; megkeresi, mert szereti. Mikor elindult 5 frtja volt, már csak 20 krja van belőle. A Ponyvás-tanya pedig nem itt van; nem jól irta, a ki oda irta. Az még néhány mértfölddel odébb esik, de a hűséges asszony meg fogja találni, ha éhezni fog is. Elég lesz neki addig az a 20 krajczár is, majd megsegíti az Isten. Könyes szemekkel, de szívében reménykedve indult tovább keresni hitestársát a jóakaratu főkapitány utasításai nyomán.

— **Csajági Ábris köztívész rigmusai.** A napokban gyalogezredünk egyik köztívészét 3 napi dunklira ítélte hadnagya. A költői hajlamu baka többek között így fejezi ki a főiotti keservét kedvesséhez irt költői leveleiben:

„Már régebben irtam volna neked Lidi,
Mert szívemet érted égő tűz hevíti.
De szigoru ember szörnyen a hadnagyon
Nincs oly bárányosive, mint neked angyalom.
Igy szólt hozzám minap: „Hallod-e te birka!
A waffenrokkodon egyik gomb nem tiszta
Putzpomádét vegyél, nem pedigien guzyit;
Es réam szabatott három napi dunklit;
Pedig kabátomon egy gomb volt csak halvány,
Többi ugy fénylett, mint csillag az ég alján.
Az az egy csak azért nem fény ett oly nagyon,
Mert réa szállt érted epedő sóhajom...”

Szegény baka! Bármily szívűez szóó
verseket irt is, még is leüli a három napot.

x Két kereskedő gyakornok felvétetik Gyenes Lajos női divat-üzletében.

Táviratok.

Takács Zoltán bünpöre.

Budapest, november 15. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Dr. Takács Zoltán bünpörének tárgyalását ma kezdték a budapesti bünyenyítő törvényszék előtt roppant érdeklődés mellett.

A kihallgatás folyamán dr. Takács azt állítja, hogy a pénzt ő nem a Berecz fiuktól kapta, hanem szerezte. Tagad mindent. Állítja, hogy még egyetemi hallgató korában közrebo-csátott jegyzeteiből harminczötezer forintot kapott. Aztán még többet nyert Monte Carlóban a kártyán. Berecz rendörkapitánynak azért vallott, mert a kapitány megígérte neki, hogy vallomás esetén szabadon fogja tetsátani. Berecz Edének tenyegető leveleire azért küldött pénzt, mert szarolta őt. A szarolás okát csak zárt írásban közösheti.

Takács anyja szintén tagad mindent. Ő nem kapott pénzt Berecztől, nem irt utalványokat.

Délután három órákor: tolytatják a tárgyalást.

A budget vita.

Budapest, november 15. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) A Ház mai ülésén folytatták a költségvetés tárgyalását.

Berzeviczy Albert Apponyi Alberttel nagy hatással po emizált. Helfly Ignác holnap intrupelál a keleti bonyodalmak ügyében

Prileszky utóda.

Budapest, november 15. (A Debreczeni Ellenőr eredeti távirata.) Stomfáról teleg-ráfájjak, hogy az elhunyt képviselő Prileszky Tádé helyébe Latkóczy államtitkárt léptetik fel.

C S A R N O K.

Vadvirág.

— Irta: Sz. Buday Etel. —

(Folytatás.)

— Isten áldjon jó ember! Én már megyek. Félek, hogy baj éri kecskéimet. De ha megéhezel, úgy jöjj fel a bérceze, megtalálász a meder mentén a nyáj mellett, szivesen szóljál nekem majd friss fejt tejjel. Csak jöjj fel! Hanem azt mégis igen sajnálom, hogy a repülő virágokat nem foghattam el.

— Gyermekek! Hát mit értesz te a repülő virágok alatt? Mond el, hogy néztek ki a milyenek voltak a miket láttál?

— Hát olyan két levelű tarka virágok voltak, egymás körül keringtek a levegőben, mint a madarak; de azért nem madarak voltak... Hanem valami csodás szépségek, a milyeneket én még eddig soha sem láttam. Oh, mi szép volt mind a kettő lengő tarka leveleikkel!... Kár hogy te is nem láttad.

— Balga gyermek! Talán pillangók, a tavasz hírnökei voltak azok a miket láttál?

— Lehet: de nem tudom biztosan. Mivel még eddig a milyet láttam kora tavasszal a völgyben, azok hófehérek voltak, nem hiszem hogy ezek pillangók lettek volna, mert: — susogá meglítt bizalommal, felbátorítva barát-ágos magaviselete megnyerő arca által az idegen férfinak, — ezek a bércezi tündérek által küldött havasi virágok voltak, azért küldve, hogy elvezessenek engemet a tündérek országába, mely igen távol van az ég aljár, a hol szivárvány szokott látszani.

A leánya igen is naiv, de minden költőiségtől nem ment beszéde meghatotta a tudóst, kinek lelke üdőbb maradt, már foglalkozásánál fogva is, az ily rendkívüli naivitás megértésére.

És meghatottan, megigézve bámult a távozó lányka után, a mint gyorsan, könnyedén haladt fölfele a lejtős hegyoldalon, s még akkor is egy helyben állva bámult utána, midőn már nem is láthatta a lány sugár fehér alakját a fenyők sűrűjétől.

Valami soha nem érzett jóleső melegség támadt szívében a lányka megösmérése óta, mely családott lelkét, sebzett szívét megnyugtatta.

Világosságot támasztott ártatlanságába e sötétült lelkében és belátta, hogy csak egy olyan tudatlan, tudás által nem romlott lény, mint a milyen a kis vadvirág, tehetné őt csak igazán boldoggá.

És miként Faust élte alkonyán, úgy ő is meglátta Margitját a kis kecske-pásztor-nőben.

Havas békétlenséggel sujtott magas homlokára, vadul megrázza fejét, hogy csak úgy lobozott őszbe vegyült, hosszú fekete haja, ziláltan, benső küzdelemtől eltorzult arca körül és remegő hanggal suttozta:

— Késő, késő... A tavasz nem egyesülhet a télel, miként a katangkóró virágnak himpora sem termékenyítheti meg a bércezek lihomát... Vége!! töprengett tovább, még egyszer belekiáltva a nagy mindenségbe. — Vége!! mintha a magastól várt volna igazságtételt.

— Vége! — ismételte szomorúan. — Lejárt idő, őszbe borult fej — várhat-e még viszont szerelmet?!

— Hóhó! hóhó!

Hangzott mintegy válaszul szavaira a bérceztetőről, többször ismétlődve, hosszasan nyujtva, hóhó! hóhó!...

A hangban fölismerete a lányka hangját azt hitte a balga, hogy őt hívja, még a kis vadvirág rá sem gondolva, a bércezek közül visszaverődő visszhanggal incselkedett.

Füvészközveit elhánnyva, elrohant az édesen hívó hang után, mely új életre keltette szívét.

Hasztalan tartották intőn vissza a fenyők merev ágai hájába akadva. Hasztalan bolyongtak utjában a bércezek virágai, hasztalan terültek elötte mohák, zuzmok külö-

böző váltatai a smaragdtól kezdve a tenger zöld színéig. Hasztalan volt minden csáb, mi máskor magához vonzotta, rohant feltartóztatlanul végzete elébe. — És azontúl a bércezen érte a felkelő nap első sugár pirja, az alkonyat ködpárazatba vesző homálya.

És azontúl a tudós s a bérce lányka, ketten őrzötték a kecske nyáját, csakhogy ketten nem tanulták meg egyenlően a szerelem abécéjét.

Még a tudós élte alkonyán megtanult igazán szeretni, addig a lányka élettavasszán megtanulta a koros férfit tisztelni. Késve támadt érzelem, nem tud visszontérzelmét gerjeszteni. Miként tiszteletből soha nem származik szerelem, úgy a gyűlöletből gyakran csak egy lépés ez az érzelem.

Hasztalan hevül a férfi, ha heve egyedül csak öt hevitit s ki hevülésbe hozta, az hevének a melegét nem érzi.

Az elkésett érzelem magában hordja büntetését, azért: nyíljék virág a virágtövön, mielőtt ágait fonyadt levelek nem éktenitik.

Jaj azoknak, kik az időből kikopva, ősz fejjel, redős arcczal, fiatalon érző szívvel bírnak.

Igy járt a mi hősnünk is, ifjan szeretett; de családott s az első csalódást nem tudta elviselni, elfelejteni, így harcra kelt a természet igaz törvényeivel és megtagadta annak jogos követelményeit. Mint ifju ő volt a győztes, mint koros férfi felett, a természet jogos követelményei győzelmeskedtek.

Egyetlen volt a harc. Ifjan érző szív kebelében, lassan keringő vér ereiben, fénytelen szemében szerelmes tekintet, őszbe vegyült bajszszal árnyalt ajkain, szerelmesen suttozó szavak.

Ó mind ezek, oly visszasakká váltak és oly természet elenes hatást is keltettek, mint kelthetnének ha téiben rózsák virulnának a hóban.

(Folyt. köv.)

A helyzet.

— Vidéki levél alakjában. —

Sárosfalva november 14.

Tekintetes szerkesztő ur,

az általános krach, mely Európa zöldség és pénzücskét lehangozta, községünk kereskedelmének élénkségét is lelohasztotta. Kereskedelmi góczpontunk (Steinfeld Lipi vegyeskereskedése a „Reczipiált bakk kecskéhez”) mindinkább néptelenebb-csendesebb lesz. A kínálat igen nagy, a vételkedv lanya.

Tegnap elkelt:

Ostornyél	á 4	kr.
Szilvaiz (tavaszi)	á 13	”
Szilvaiz (őszi)	á 16	”
Sáfrány (tiszamelléki)	á 2	”
Aszalt alma (tisza acélos)	á 2 1/2	”

A krach hire szintoly deprimálólag hatolt községünkben a nemes érczek árfolyamára is.

Igy Lipi a régi husz krajczárosért már csak 14 krt ád; a 25 krajczárosokat (az egy koronások helyett) pláne csak Lipiné fogadja el és ő is csak akkor, ha nincs a szemén okuláré.

Vasárnap alakult meg Duró Dani községi tanító kezdeményezésére a „Sárosfalvai első katolikus kör.” A diszelnök Jámber Máté főtisztelendő ur lett. Az elnöki tisztre a tagok egyhangu lelkesedése Steinfeld Lipót helyezte, mint akit társadalmunkban elfoglalt állása és vagyoni helyzete is e diszes polczra praedestinál. Valóban csak méltánylással szólhatunk reczipiált polgártársunkról, ki résztvesz minden mozgalomban és nem vonja ki magát a közügyek terhei alól sem.

Nem mulaszthatom el itt megjegyezni, hogy az elnökválasztás ténye kissé fölélén kitette kereskedelmünk nyomott hangulatát: amennyiben a kör tagjai gyűlés után az új elnök italmérésébe tértek áldomásra.

Végül tudatom, hogy az Iparos ifjuság csoportörő táncmulatságára azon okból nem tudtam berándulni, mert községünk már egy hónap óta a száj- és körömfájás nyavalya miatt el vagyon zárólva.

Kuczora Gábor

ev. ref. curátor és hírlapíró.

Különfélék.

+ **Érdekes utazás.** Rodman Wanamaker dussgazdag amerikai családostól együtt Párisban lakik néhány hét óta. A különös élmények iránt fogékony amerikainak az az eredeti ötlete támadt hogy kocsin tegye meg az utat Páristól Londonig. Az angol uti coach-ban családján kívül néhány meghívott vendég is foglalt helyet. Wanamaker maga hajtotta a lovakat és szakadatlan egymásután Versailles, Saint-Germain, Meulan, Mantes-Eoreux, Pent l'Évêque és Tronville városokon Cabourgba érkezett. Itt a társaság néhány napig időzött, hogy Normandiát bejárhassa. Caenben a kocsit, a tizenkét lovat amelyek közül négy-négy mindig be volt fogva, és természetesen a társaságot is hajóra szállították, hogy tengeren Newhavenbe jussanak. Onnan ismét kocsin Brightonon, Red-Hillen át Londonba értek. Visszafelé pedig más utat véve, Boulogneon át érkeztek vissza Párisba. Naponkint hetven kilométert tett meg e terjedelmes angol családi hintó. A bakon ült Wanamaker, mellette a felesége és feltűnő szépségű leánya. A kocsiban pedig Addicks, az Egyesült-Államok volt postáminisztere, Ali-Fazli basa, Miss Ferny, Fishof bankár és John Wanamaker Minden egyes állomáson a legszebb vendégfogadót foglalták le az érdekes utasok számára, akiknek szobái Párisból küldött virágokkal voltak díszítve.

+ **A világ legsokoldalabb ujsága.** Barcelónában vászonra nyomott ujságot szándékoznak kiadni, melyet a betűk lemosása után zsebkendőnek lehet majd használni. Az ujságnak; melynek Tela Kostada a címe, az első száma vasárnap megjelent. Tartalma és képei szép kivitelűek s azt illusztrálják, hogy mi mindenre lehet az ujságot felhasználni. Egy parasztasszony fejkendőnek használja, valami szegény flótás a nadrágját foltozza ki vele, egy pesztonka pólyának alkalmazza, egy gigerli zsebkendőnek, egy szegény diák ingmellnek, egy mesterlegény batyukendőnek stb. Egyes szám ára tiz krajczár. Az első számot 10,000 példányban nyomatták.

+ **A mikor a Times jókedvű.** A londoni világlappal egyik legközelebbi számában szép kis tréfa esett meg. Hirei közt ugyanis a következő foglaltatott:

„Tegnap volt az esküvője L. William urnak, R. Viktoria kisasszonnyal, az ismert hajóvállalkozó leányával. A bekövetkező események elejébe mindenki a legnagyobb aggodalommal néz.”

Ez a második mondat persze nem ehez a hirhez, hanem — a keleti bonyodalmakról irt cikkhez tartozott és csak a lapördelő tévedéséből került oda.

+ **Az ornithologu.** A függetlenségi pártnak két tagja sakkozott nagy buzgón a körben. Herman Ottó ott ült mellettük és figyelmesen nézte a játékot. Anyira belemerült a nézésbe, hogy szinte összereszent, mikor egy képviselő megérintve a vállát s azt kérdezte tőle:

— Hát Otto, mit nézel te ezen?
— Mit nézek? Hisz tudod, hogy ornithologus vagyok . . .
— Tudom! Nos?
— Most is ornithológiával foglalkozom.
— Hogyhisz?
— Megfigyelem a . . . jó madarak hűzésát?

Közgazdaság.

Budapesti árú-tőzsde.

Budapest, nov. 14.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet. Buzát ma gyengén kínálták, a kereset igen korlátozott volt. Elkelt lanyha irányzat mellett 1000 mm. 5 krral olcsóbb áron.

Egyébb gabbaneműekben gyenge forgalom mellett, változatlan maradt, zab 5—10 krral szilárdabb lett.

Eladások:

Tiszavidéki új 900—81.5 mm. 7.10 frt. 100—81.4 mm. 7.10 frt. 300—81 mm. 7.10 frt 200—80 mm 7.05 frt 100—79.5 mm. 7.10 frt 300—78.7 mm. 9.95 f. mind három hóra.

Zab 6.40—6.60

Határidő-üzlet.

Az irányzat lanyha volt, bár az árak nem igen engedtek.

Zárófolyamok déli 1 órákor:

	frt
B u z a szept.-októ-berre 1895	6.91—6.93
" márcz.-ápr.-ra 1895.	6.91—6.93
R o z s szeptem.-októ-re 1895	5.31—5.37
" márcz.-ápríl-ra 1896.	5.31—5.37
Tengeri jul.-aug-ra 1896	6.54—6.56
" szept. okt.-re 1895	6.54—6.56
Z a b őszre 1895	6.05—4.07
" márcz.-ápríl-ra 1896	6.05—4.07
Repeze aug.-szept. 1895	10.85—10.90
Délután 4 óra 30 perczkor a következő árak- kal záródott:	frt

B u z a szept.-októ. 1895	6.91—6.90
" márcz.-ápr. ra 1895.	6.91—6.90
R o z s szept.-októ-re 1895	6.32—6.34
" márcz.-ápríl-ra 1896	6.32—6.34
Tengeri jul.-aug.-ra 1895	6.50—6.56
" máj.-június.-ra 1895	6.50—6.56
Z a b őszre 1896.	6.60—4.08
" márcz.-ápríl-ra 1896.	6.60—4.08
Repeze aug.-szeptre 1896	10.90—10.95

Érték-tőzsde.

A debreczeni „közgazdasági bank részvény-társaság“ közlése 1895. nov. 15-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4 %	119.25	119.75
Magyar vasuti beruházási kötv. 4 1/2 %	123.75	124.75
" koronajárdék 4 %	98	98.50
" regále vált. kötvény 4 1/2 %	100.	101.
Osztrák aranyjárdék 4 %	119.50	120.
Egységes állam kötvény 4 1/2 %	100.	100.50
Tisza-szegedi 4 %-os nyeremény-sors.	138.	140.

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	434.	435.
Osztrák hitelbank részvény	366.50	367.
Magyaripar- és kereskedelmi bank. r.	117.	118.

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4 %-os sorsj.	125.	126.
" 3 %-os	107.50	108.
Osztrák földhitel. sorsjegy 3 %-os	114.50	116.50
Nagyvár vöröskereszt sorsjegy	10.50	11.
Osztrák " " "	17.25	17.75
Olasz " " "	13.	13.50
Bazilika sorsjegy	7.25	7.65
Jó-sziv " " "	3.	3.30

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	5.68	5.75
10 márkás arany	11.81	11.85
10 frankos arany	9.60	9.63
2 Sovereigns	12.02	12.05

Kőbányai sertés vásár.

November hó 14. Hizott sertés árak: 1 Magyar első rendű: 1 Öreg nehéz (páronkint 400 klgamm felüli súlyban) 56 krtól 57. krig Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm 54.-tól—57— krig. Fiatal nehéz (páronkint) 320 kilogramm felüli súlyban 54—55 krig. Fiatal közép (páronkint) 251—320 kilogramm súlyban 54—55 krig Fiatal könnyű (páronkint 250 klgm. terjedő súlyban) — krtól — krig. II. Magyar szedett Nehéz (páronkint 280 klg. felüli 220—280 — krig. Közép (páronkint 200 krig. — tevj. súlyban) — Könyvű (páronkint .220 klg. terjedő súlyban — krtól — krig.

Bérletszünet leszállított helyárrakkal.

Debreczeni Városi Színház.

Idénybérlet 10. szünet. Párosbérlet 10. szünet.

Ma pénteken 1895. november hó 15-én.

UJ HONPOLGÁR.

Eredeti fővárosi életkép dalokkal, 3 felvonásban. Irta: Kövessy Albert. Zenéjét szerzette: Delin Henrik. „Az én nevem Goldstein Számi“ és „Marsch couplet“ zenéjét írta: Konti József. (Rendező: Krémer.)

Első felvonás: „Virág Toncsi.“

Személyek:

Gölya Frigyes fővárosi nyárs- polgár	— — — —	Püspöki Imre
Eulália, neje	— — — —	Locsarekné G.
Nelli, gyámleányuk	— — — —	Bogyó Ilona
Gerzson Tamás magánzó	— — — —	Sándor Emil
Cziczilke kisasszony	— — — —	Kiss Irén
Tavaszi Aladár iparlovag	— — — —	Szatmári.
Kádár Teréz, munkásleány	— — — —	Klenovitsné.
Szalai Kornél, posta- és táviró tiszt	— — — —	Rózsahegy K.
Virág Toncsi, varróleány	— — — —	Margó Zélma
Goldstein Számi	— — — —	ifj. Németh J.
Takács Péter, lakatos	— — — —	Klenovits
Bibircs Mihály, kosárkötő	— — — —	Nyilassy
Bibircsné	— — — —	Borcsayné.
Kávéházi pinczér	— — — —	Nádasi.
Korcsmai pinczér	— — — —	Kozma.

Második felvonás: „Goldstein Számi.“

Harmadik felvonás: „Polgári házasság.“

Szombaton, 1895. November 16-án, itt előszőr párosbérletben:

PILLANGÓ CSATA.

Vigjáték 4 felvonásban.

Vasuti menetrend.

— Érvényes 1895. október hó 1-től. —

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:

Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest—Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
	este 10 ó. 31 p.
P.-Ladány—Nagyvárad felé 1)	délután 3 ó. 48 p.
	délben 12 ó. — p.
	este 8 ó. 15 p.
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár—M.-Sziget felé	este 8 ó. — p.
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel 3 ó. 05 p.
	reggel 5 ó. 15 p.
Csak Szatmárig	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz-Kassa felé	este 8 ó. 05 p.
Miskolcz—Kassa felé	este 8 ó. 02 p.
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	délután 4 ó. 02 p.
	reggel 5 ó. 48 p.
	6 ó. 04 p.
H.-Böszörmény—Bü 1- Sz.-Mihály felé	{ m. á. v.-től reggel 3 ó. 57 p.
	{ m. á. v.-től délután 4 ó. 10 p.
	{ vásártérről " 5 ó. — p.
Füzes-Abony felé	m. á. v.-től reggel 5 ó. 13 p.
	vásártérről " 5 ó. 13 p.
Ohat—Kócs—Polgár felé	m. á. v.-től d. u. 4 ó. 12 p.
	vásártérről " 4 ó. 22 p.
Derecske-Nagy-Léta felé r. 8. ó. 35 p. és d. u. 4 ó. 17 p.	

Budapestre érkezik:

a reggel 8 ó. 40 p.-kor induló	gy. v. d. u. 1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 " " "	sz. v. este 8 ó. 10 p.
az este 10 ó. 31 " " "	" reggel 5 ó. 45 p.

Budapestről Debreczenbe indul:

a délután 3 ó. 47 p.-kor érkező sz.-v. reggel	9 ó. 40 p.
az este 7 ó. 09 p.-kor érkező gy. v. délután	2 ó. 15 p.
az éjjel 2 ó. 40 " " " " " " " " " " " "	sz. v. este 7 ó. 05 p.
" " 2 " 40 " erk. sz. v. (P.-Ladányig	
" " " " " " " " " " " " " " " "	gy. v. átszállással) este 9 ó. 15 p.

Debreczenbe érkezik.

Budapest—Nagyvárad felől	délután 3 ó. 47 p.
" " " " " " " " " " " " " " " "	(gyorsvonat) este 7 ó. 09 p.
" " " " " " " " " " " " " " " "	éjjel. 2 40 p.
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reggel 7 ó. 41 p.
Csak P.-Ladánytól	reggel 4 ó. 55 p.
M.-iget—Szatmár felől	reggel 7 ó. 50 p.
" " " " " " " " " " " " " " " "	délután 12 ó. 16 p.
" " " " " " " " " " " " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Csak Szatmártól	este 7 ó. 45 p.

Kassa-Miskolcz felől	reggel 8 ó. 07 p.
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől	este 7 ó. 40 p.
	reggel 8 ó. 09 p.
B.-Szt.-Mihály—	{ vásártérről m. á. v.-hoz " 8 ó. 17 p.
H.-Böszörmény felől	{ vásártérről m. á. v.-hoz " 6 ó. 35 p.
	" " " " " " " " " " " " " " " "
	" " " " " " " " " " " " " " " "

Kassáról.	
F.-Abony felől vásártérről	délután 5 ó. 21 p.
	m. á. v.-hoz " 5 ó. 30 p.
Ohat—Kócs—Polgár felől vásártérről	reggel 7 ó. 50 p.
	m. á. v.-hoz " 8 ó. — p.
Derecske-Nagy-Léta felől r. 7. ó. 25 p. d. u. 3. ó. 18 p.	

1) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Kiadó és laptulajdonos:

„Osokonai“ nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Nyilt-tér.

Dr. Altman Béla

orvos-sebész,

szülész, nőgyógyász.

Rendel: d. e. 8—10
d. u. 3—5

Lakik Batthyány utca 2560 (Stieber ház.)

766—5—4

HIRDETÉSEK.

Adler-féle tajtékpipák és szipkák gyári áron adtak el

Szent Királyi Tivadar műiparúru üzletében.

718—32—8.

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

638.

1895. Pályázati hirdetmény!

Debreczen sz. kir. városnál megüresedett közlevéltárnoki állásra, mely állás évi egyezeregyszáz (1100) frt fizetésből álló javadalmazással van összekötve, pályázat hirdettetik.

Felhivatnak az ezen állásra pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi december hó 31-ikének d. u. 5 órájáig annyival inkább benyujtsák, mert a később érkező pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Debreczen, 1895. október 12-én.

773—2—1

Gr. Dégenfeld József.

Árverési hirdetmény!

Vb. Stern Herman csődhitelezői választmánya a csődtömeghez leltározott faárúkra vonatkozólag beadott vételi ajánlatokat visszautasítván: a most jelzett faárúknak u. m. deszkák, léczek, drugár fák, hajó palloknak stb. nyilvános árverésen eladását rendelte el.

Ezen határozat folytán ezennel közhiresszem, hogy a fent jelzett ingók *a f. évi november hó 20-án* d. u. 3 órakor megkezdődő és a régi közkórházzal szemben fekvő **posta kerti faraktárban**, kir. közjegyző közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen fognak a legtöbbet ígérőknek készpénz fizetés mellett eladatni.

Debreczen, 1895. nov. 15.

Dr. Tüdös László

ügyvéd,

csődtömeggondnok.

777-2-1

A legjobb biztonsági petroleum Astraline

mindenütt elsőrendűnek tekintik, jótállás
70 C. lángpontért,

jobban mondván a legbiztosabb szalon-petroleum, mint bármelyik. Szállítja mint eddig az egyedi főképviseelő

Mussard A. Bécs, Praterstrasse 15.

150 kilós edényekben és 25 kilós bádóg edényekben szállíthatók.

Biztosító társaságoktól ajánlva és a **bécsi egyetemen** (Sommaruga tanár által) kitűnőnek elismerve.

Szagtalan, kristálytisza, veszélytelen, pompás világosság.

Olecsóbb, jobb, biztosabb, mint a császár-olaj.

Gyárak, uradalmak s családok részére nélkülözhetlen. 157-1-1

Szabó Lajos fiai

üzégnél

Ágy és asztalterítők,

Butorszövetek

flaneltakarók

Pokróczok

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

és lószőr

madráczok

Nagyválasztékban.

149 -

UJDONSÁGOK

az őszi és téli időnyre

Divatos női ruhaszövetekben,

Színes selymekben.

Legujabb

díszekben,

Mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek

raktárra.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózsatér.

149

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

H.-Dorogon a város tulajdonát képező „**nagy vendégfogadó**” 1896. január 1-ső napjától fogva **haszonbérbe kiadó.**

Bővebb felvilágosítást nyújt **Áron Miksa** Debreczenben, piacz-utca 1714. sz. 772-3-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

488 kb.
1895.

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminis. ter ur 1895 év november hó 4-én 94794/IV. c. szám alatt kelt magas rendeletével a **debreczeni anyakönyvi kerületbe** az 1893. IV. t.-cz. IX. fizetési osztályának első fizetési fokozatába egy **anyakönyvvezetői** és ugyan ezen t.-cz. X. fizetési osztályának első fizetési fokozatába egy **anyakönyvvezető-helyettesi** állást rendszeresítvén: ezen állásokra az 1894. XXXIII. t.-cz. 6. §-a értelmében ezennel pályázat hirdettetik.

A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az 1894. XXXIII. t.-cz. 8. §-a a), b), c) és d) pontjaiban előírt kellékeket igazoló, valamint netalán egyéb képesítésüket is bizonyító okmányokkal felszerelt kérvényeiket a **folyó év december hó 1-ső napjának d. u. 5 óráig** Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánjához gróf Dégenfeld Schomberg József ur ő méltóságához nyújtásák be.

Kellőleg fel nem szerelt avagy később beérkező kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Kelt Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának 1895. november 12-én tartott üléséből. 711-2-1

A főispán ur helyett:

Simonffy Imre,
kir. tanácsos, polgármester.

Vértesi Imre,
főjegyző.

! Mindenféle köhögés!

ugymint a **légszervek** mindennemű hurutos betegségeinél, nemkülönben a **torok, tüdő, továbbá tüdőszelvények, keskenymellűség, asthma, elnyálkásodás, hökhurut, fojtóköh, rekedtség, esiklandozás a torokban** — fejlődő **tuberculosis** a leggyorsabban és legbiztosabban távolíttatnak el a már évek óta legjobb hirnévnek örvendő, orvosi előírás szerint készített és orvosok által ajánlott: **Szt.-György** teával, 1 csomag 50 kr. és a hozzá tartozó **szt.-György hurut-por** 1 doboz 50 kr. pontos orvosi használati utasítással együtt. Kevesebb mint két csomag nem küldetik szét.

Eredmény a használat után pár nappal észlelhető.

Csomagolás és szállító levélért 20 krral több fizetendő. A pénz előleges bektüldése (postautalványon) megkivántatik. Megrendelések csak egyenesen a **sz.-György gyógyszerárból, Bécs, V./2. Wimmer-gasse 33.** 157-26-2

Miképp hirdessünk sikerrel?

Olcsó

hirdetés

drága!

DEBRECZENI ELLENŐR

XXII-ik évfolyam.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A megye és város legjobb köreibe bevezetett napilap.

DEBRECZENI REGGELI UJSÁG

II-ik évfolyam.

Megjelenik naponta hétfőt és ünnepnapokat kivéve.

A legolcsóbb napilap, mely rövid fennállása óta a társadalom minden rétegében a legjobban terjedt el.

Csak

olyan lapban tessék hirdetni, amely széles körökben van elterjedve, mert ezáltal

jelentékeny

üzleti eredményt lehet elérni; ellenben szűk körre szoruló

lapokban

minthogy annak az üzletemberre nézve célja nincs — nem ajánlatos

hirdetni

még akkor sem, ha az illető lapok a hirdetést nevétséges olcsó áron vállalják fel, mert a hirdetés csak akkor

hasznos

ha az erre fordított pénz az üzlet kiterjedése által többszörösen behozható.